

Народна банка Србије подсећа - динарска штедња исплативија од девизне

Захваљујући постигнутој макроекономској стабилности и све бољим перспективама за развој домаће економије, **поверење грађана у домаћу валуту расте из године у годину**. То потврђује и чињеница да је **динарска штедња закључно са јуном 2019. у поређењу са јуном 2013. повећана преко три пута**. Тренд раста динарске штедње нарочито је убрзан током последње две године, тако да је само од почетка 2018. године **динарска штедња повећана за готово 40%** и наставља да расте.

Према оперативним подацима, **током јула 2019. године**, динарска штедња у банкама у Србији достиже **нове највише нивое** и први пут је **премашила 70 млрд. динара**. Девизна штедња* такође бележи раст, иако нешто умеренији, са 8,4 милијарде евра у јуну 2013. године на 10,4 милијарде евра у јуну 2019. године.

Народна банка Србије жели да подсети грађане да је **штедња у домаћој валути** годинама уназад **исплативија од девизне штедње** и то како у кратком, тако и **у дугом року** (Табела 1). Томе, поред све бољег домаћег економског амбијента (*ниска и стабилна инфлација и релативно стабилан курс динара према евр у последњих шест година*), доприносе и:

- **релативно више каматне стопе** на динарску штедњу него на штедњу у еврима;
- **повољнији порески третман** динарске штедње (*камата по основу динарске штедње се не опорезује, док се по основу штедње у еврима, опорезује по стопи од 15%*).

Табела 1. Исплативост штедње по годинама - занављање

	1 година	2 године	3 године	4 године	5 година	6 година
Штедња у RSD	109.180	116.997	123.853	127.854	131.306	134.707
Штедња у EUR	901	916	923	928	932	936
Разлика у корист динарске штедње RSD (EUR)	5.108 (44)	6.584 (55)	9.950 (81)	14.603 (120)	21.185 (179)	24.274 (206)

Штедња становништва представља **значајан извор финансирања домаће привреде и грађана**, односно један је од **покретача кредитне и привредне активности у земљи**. Штедњом у домаћој валути повећавају се динарски извори финансирања, чиме се даје подстицај повољнијим условима за привредни раст заснован на домаћим изворима и повећава употреба динара у домаћем финансијском систему.

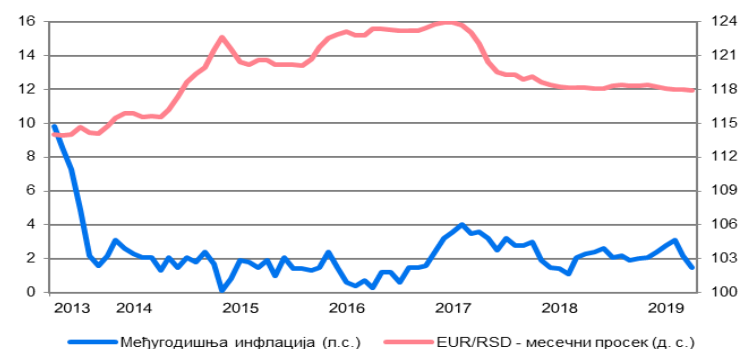
За раст динарске штедње **претходно су обезбеђени и већ низ година се одржавају повољним - сви релевантни макроекономски услови**. Народна банка Србије зато на транспарентан и разумљив начин жели да још једном упозна грађане са већом исплативошћу штедње у домаћој у односу на страну валуту.

Већа употреба динара у финансијском систему, поред финансијске стабилности, омогућава и ефикаснију монетарну и фискалну политику. Због тога, Народна банка Србије, заједно с Владом Републике Србије, настоји да промовише даљи раст динарске штедње, што је и једна од активности у оквиру стратегије о динаризацији финансијског система Србије.

У претходних шест година Народна банка је у сарадњи с Владом Републике Србије остварила значајан успех на плану постизања и очувања макроекономске стабилности. Међугодишња инфлација је смањена преко шест и по пута и у јуну 2019. године је износила 1,5%, при чему је више од пет година инфлација ниска и стабилна. Поред тога, у протеклих неколико година обезбеђена је и успешно се одржава и релативна стабилност девизног курса, чему су у великој мери допринеле адекватне и благовремене активности Народне банке Србије.

Као резултат макроекономске и финансијске стабилности настављају се структурни притисци ка јачању домаће валуте, присутни од априла 2017. Од почетка године динар је номинално ојачао према еврџ за 0,4%, док је Народна банка Србије са циљем ублажавања прекомерних краткорочних осцилација курса динара нето купила 1.510,0 млн евра¹. Смањене су и интерна и екстерна неравнотежа, чиме је повећана отпорност привреде на шокове из међународног окружења, што потврђује и раст бруто и нето девизних резерви крајем јуна на највише нивое од 2000. године, од када се прате подаци. У јулу су, према оперативним подацима, њихови нивои премашили 12,5 млрд. евра, односно 10,5 млрд. евра, респективно. Смањењем учешћа проблематичних кредита у укупним кредитима на најнижи ниво (у мају - 5,4%) додатно је ојачана финансијска стабилност банкарског сектора. Већ трећу годину заредом држава остварује фискални суфицит, а удео јавног дуга земље у бруто домаћем производу додатно је смањен (51,8% у мају). Позитивни резултати одразили су се и на кредитни рејтинг земље и пад премије ризика, која бележи нове најниже нивое од када се мери².

Графикон 1. Међугодишња инфлација и просечан курс динара
(п.с. у %, д.с. EUR/RSD)

Извор: НБС

¹ Закључно са 17.7.2019.

² ЕМВІ премија ризика за Србију је 8. јула била на најнижем нивоу икада – 61 б.п.

Графикон 2. Каматне стопе и динарска штедња
(п.с. у %, на годишњем нивоу; д.с. у млрд. RSD)

Извор: НБС

Графикон 3. Каматне стопе и девизна штедња
(п.с. у %, на годишњем нивоу; д.с. у млрд. EUR)

Извор: НБС

Народна банка Србије настоји да промовише динарску штедњу између осталог и редовним (полугодишњим) објављивањем [Анализа исплативости динарске и девизне штедње](#), као једним од средстава комуникације с јавношћу. Најновија полугодишња Анализа исплативости динарске и девизне штедње израђена је за период од јуна 2013. године до јуна 2019. године. Ова анализа, као и све претходне, **потврђује да је исплативије штедети у домаћој валути, и у кратком и у дугом року.**

Анализа исплативости штедње **орочене на годину дана и занављане у периоду од шест година** показује следеће:

- штедиша који је (свој улог од 100.000 динара) штедео у динарима, на крају периода од шест година (у јуну 2019. године), дакле у дугом року, добио би преко 24.000 динара (око 200 евра) више од штедише који је у истом периоду и уз исте претпоставке штедео исти почетни улог у еврима (према тадашњем курсу око 877 евра) - Табела 2,

Табела 2. Исплативост штедње - занављање

Врста штедње	Орочавање	Почетни улог	Курс динара*	Доспеће	Курс динара*	Улог на крају периода орочења	
						у RSD	у EUR**
Штедња у RSD	Јун 2013.	100.000	114,0235	Јун 2019.	117,9377	134.707	1.142
Штедња у EUR	Јун 2013.	877	114,0235	Јун 2019.	117,9377	110.432	936
Разлика у корист динарске штедње						24.274	206

* Просечни месечни средњи курс динара према евр

**За штедњу у еврима, износ након у мањења за порез по основу прихода од камате.

- у готово свим једногодишњим периодима (дакле, и у кратком року), динарски штедиша је остваривао већу зараду од девизног штедише - Графикон 4³.

Закључак у прилог веће исплативости динарске штедње у односу на девизну штедњу важи не само за годишње орочавање већ и за штедњу орочену на дуже и краће рокове.

³ На већу исплативост динарске штедње у односу на девизну штедњу указују и резултати анализе исплативости штедње орочене на годину дана, али без занављања штедног улога. Наиме, штедња у динарима била је исплативија од штедње у еврима у чак 59 од укупно 61 посматрани потпериод

Графикон 4. Исплативост штедње орочене на годину дана
(у RSD)

Извор : НБС

У случају орочавања депозита на две године, динарска штедња је исплативија од штедње у еврима у свим посматраним потпериодима орочења, док је у случају штедње орочене на три месеца, динарска штедња исплативија од штедње у еврима у већини посматраних потпериода.

Да поновимо, већој исплативости динарске штедње допринели су:

1. ниска и стабилна инфлација и релативно стабилан курс динара према евр.
2. релативно више каматне стопе на штедњу у домаћој валути него на штедњу у еврима;
3. повољнији порески третман динарске штедње, с обзиром на то да се камата по основу динарске штедње не опорезује, док се по основу штедње у еврима, опорезује по стопи од 15%.

Народна банка Србије ће и убудуће наставити да својим мерама, активностима и комуникацијом с јавношћу, у сарадњи са Владом Републике Србије, доприноси процесу динаризације финансијског система Србије, с посебним акцентом на промовисање динарске штедње. С тим у вези, Народна банка Србије ће наставити да редовно објављује Анализе исплативости динарске и девизне штедње, и то полугодишње, затим тромесечно у Извештају о динаризацији финансијског система Србије, и у форми саопштења уочи Светског дана штедње.